

INTENTIEVERKLARING

CLIMATE CAMPUS

Zwolle - IJssel-Vechtdelta

Definitief 16 juni 2017

INTENTIEVERKLARING CLIMATE CAMPUS

Zwolle – IJssel-Vechtdelta

De partijen

- ✓ 3Dimensies
- ✓ Aeres Hogeschool
- ✓ Agri&Food Innovatiecluster regio Zwolle
- ✓ Arcadis
- ✓ BPD
- ✓ Buro MA.AN
- ✓ Centraal Bureau voor de Statistiek
- ✓ City Developers
- ✓ Delinea
- ✓ Deltawonen
- ✓ Deltion College
- ✓ Economic Board Regio Zwolle
- ✓ Esri Nederland
- ✓ Future Insight
- ✓ Gemeente Kampen
- ✓ Gemeente Zwartewaterland
- ✓ Gemeente Zwolle
- ✓ Groene Welle
- ✓ Hydrologic
- ✓ Kadaster
- ✓ KNMI
- ✓ Landstede Groep
- ✓ Openbaar Belang
- ✓ Provincie Overijssel
- ✓ RoyalHaskoning DHV
- ✓ Stichting Natuur en Milieu Overijssel
- ✓ Stichting Wateropleidingen
- ✓ Sweco
- ✓ SWZ
- ✓ TAUW
- ✓ TTE
- ✓ TU Delft – ETD
- ✓ VanWonen Vastgoed BV
- ✓ VHG Branchevereniging
- ✓ Vitens
- ✓ Waterschap Drents Overijsselse Delta
- ✓ Windesheim Hogeschool

Nemen zich voor om samen te werken aan de ontwikkeling van een Climate Campus in Zwolle en stellen daarvoor uiterlijk 1 december 2017 een gezamenlijk actieprogramma op. De Climate Campus beoogt de bestaande innovatie- en implementatiekracht rond klimaatadaptatie (waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hittestress) in de IJssel-Vechtdelta verder te versterken en de economische waarde daarvan te verzilveren.

De partijen onderschrijven het belang van een klimaatbestendige ontwikkeling van delta's. Partijen zien kansen om hierin te excelleren in de IJssel-Vechtdelta en daarmee een (inter)nationaal partner te zijn voor klimaatbestendige ontwikkeling van delta's.

Partijen zetten zich gezamenlijk in voor:

- Het bouwen van een krachtig innovatienetwerk met een gezamenlijke kennis- en innovatieagenda en de IJssel-Vechtdelta als proeftuin;
- Een fysieke plek als centrum van de samenwerking met de demonstratiedelta als setting;
- Het uitblinken in implementatie door het toepassen van (nieuwe) kennis en technieken en een effectieve samenwerking van overheid, inwoners, bedrijven en instellingen.
- Het aantrekken van (jong) talent, start-ups en bedrijvigheid
- Werving van fondsen en investeerders
- Branding van de Climate Campus, waaronder een gezamenlijk propositie en (beeld)merk.

Iedere partij draagt bij aan de ontwikkeling van de Climate Campus vanuit zijn eigen rol, vermogens en bevoegdheden.

ACHTERGROND

Onze delta

Zwolle, Kampen en Zwartewaterland liggen in de delta van de rivieren IJssel en Vecht, die de noordelijke tak vormen van de Nederlandse delta. Al eeuwen wordt hier geleefd met water. Het begon met het bouwen op de hoge droge delen (zandruggen). Daarna zijn de eerste polders gemaakt, waterlopen gegraven en omgelegd en dijken gebouwd. Tot op de dag van vandaag werken we aan onze water veiligheid met projecten als Ruimte voor de Rivier, het IJssel Vechtdelta - en het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Water is een belangrijke pijler van onze identiteit. We hebben samen moeten strijden om onze voeten droog te houden en tegelijkertijd heeft het water ons welvaart gebracht, onder andere via de Hanze. Leven met water zit van oudsher in onze genen.

De eeuwenoude Hanzesteden zijn aantrekkelijk om in te wonen, ondernemen en recreëren. De bevolking groeit, de (regionale) economie is krachtig en de bereikbaarheid is uitstekend. Binnen de IJssel-Vechtdelta wordt intensief samengewerkt aan water. We zijn (als Nederland) zo goed geworden in waterbeheer dat we nieuwe wijken en bedrijven durven bouwen onder NAP omdat we ons beschermd voelen achter dijken en in polders.

Klimaatverandering maakt ons kwetsbaar

Door klimaatveranderingen stijgt de zeespiegel en krijgen we extremer weer met plensbuien en hittegolven. Onze IJssel-Vechtdelta is kwetsbaar voor klimaatveranderingen, want het water komt hier van 5 kanten:

1. De binnenstad van Zwolle ligt buitendijks en de grachten staan in open verbinding met het IJsselmeer;
2. Via de internationale rivieren (IJssel, Vecht) wordt in de toekomst meer water afgevoerd;
3. Het Sallandse achterland watert af door de Zwolse binnenstad;
4. Grondwater vanuit de Veluwe komt in de delta aan de oppervlakte;
5. We verwachten in de toekomst meer extreem weer, waaronder plensbuien.

Dit brengt een grote verscheidenheid aan watervraagstukken met zich mee.

Ons antwoord op klimaatverandering

De traditionele, grootschalige aanpak van “dijken bouwen en pompen” alléén biedt op termijn niet voldoende bescherming. Zo helpen dijken niet tegen plensbuien, wordt dijkverzwaring steeds moeilijker ruimtelijk inpasbaar, draagt het droogpompen van polders bij aan bodemdaling waardoor nóg harder gepompt moet worden. We moeten breder kijken dan dijken bouwen en pompen alleen.

Behalve dat we de kans op een overstroming zo klein mogelijk maken, richten we de stad en het buitengebied slim in, zodat we ook plensbuien kunnen opvangen, gevolgen van een overstroming kunnen beperken, hittestress tegengaan, enzovoorts. Dat doen we ook door ondernemers en inwoners bewust te maken van hun waterveiligheid en hen handreikingen te bieden hoe ze zelf kleinschaliger maatregelen kunnen nemen om klimaatbestendig te ontwikkelen en te bouwen. Het samen slim inrichten van de delta vraagt om een nieuwe manier van kijken, denken en doen.

De demonstratiedelta

In Zwolle en de IJssel-Vechtdelta demonstreren we die nieuwe manier van kijken, denken en doen. Je ziet hier innovatie op allerlei schaalniveaus: van balgstuw en het gebruik maken van geluidswallen en natuurlijke hoogtes als extra waterkering tot het benutten van grondwater als rivier. Van het verwerken van dijken in huizen tot het ontwikkelen van klimaatbestendige gebouwen en buitenruimten. Van fysieke innovatie tot sociale innovatie.

Dat komt voort uit onze cultuur van samenwerking en onze praktische inslag: wie het slim doet, doet het samen. Dat doen we één op één, maar ook in diverse verbanden: IJssel-Vechtdelta, Klimaat Actieve Stad, City Deal Klimaatadaptatie en Living Lab Overijssel. De Climate Campus is een logische vervolgstap hierop.

Door de diversiteit aan watervraagstukken op een schaalgrootte van de IJssel-Vechtdelta, is dit gebied inmiddels uitgegroeid tot een demonstratiedelta voor het nieuwe kijken, denken en doen. Dat is een stevige basis voor het versterken en verzilveren van de innovatiekracht in onze delta.

ONTWIKKELING VAN DE CLIMATE CAMPUS

Beoogde doelen

Het hoofddoel van de Climate Campus is:

Het versterken van de innovatie- en implementatiekracht in de IJssel-Vechtdelta, zodanig dat de IJssel-Vechtdelta excelleert in klimaatbestendige ontwikkeling, een (inter)nationaal partner is voor klimaatbestendige ontwikkeling van delta's en de economische waarde van deze positie verzilvert.

De Climate Campus:

- Genereert innovaties, start-ups en andere bedrijvigheid, stageplaatsen en werkgelegenheid, nieuwe producten en diensten, opleidingsprogramma's en implementatiekracht op het gebied van klimaatadaptatie;
- Richt zich primair op klimaatadaptatie en legt vandaaruit slimme cross-overs naar andere thema's zoals energietransitie, agri/food, data, circulaire economie, natuur en groen, transport/infra en governance, etc;
- Versterkt de regionale innovatie- en implementatiekracht van de IJssel-Vechtdelta en verbindt deze met internationale netwerken, kennisuitwisseling en bedrijvigheid.

Ontwikkelrichtingen

Partijen zien de volgende ontwikkelrichtingen voor de Climate Campus:

- Bouwen van een krachtig innovatienetwerk met een gezamenlijke kennis- en innovatieagenda en de IJssel-Vechtdelta als proeftuin;
- Een fysieke plek als centrum van de samenwerking met de demonstratiedelta als setting;
- Uitblinken in implementatie door het toepassen van (nieuwe) kennis en technieken en een effectieve samenwerking van overheid, inwoners, bedrijven en instellingen;
- Aantrekken van (jong) talent, start-ups en bedrijvigheid;
- Werven van fondsen en investeerders;
- Branding van de Climate Campus, waaronder een gezamenlijk propositie, een (beeld)merk en internationale profilering.

Partijen stellen hiervoor uiterlijk 1 december 2017 een gezamenlijk actieprogramma op.

Doelstellingen waaraan de Climate Campus bijdraagt

Met de beoogde doelen van de Climate Campus kan de IJssel-Vechtdelta tevens invulling geven aan en / of een proeftuin zijn voor:

- VN Global Goals (2015): dringende maatregelen nemen ter bestrijding van klimaatverandering en de effecten ervan;
- Nationale Deltabeslissingen (2014), waaronder:
 - Waterveiligheid: iedereen achter een dijk of duin krijgt een basisbeschermingsniveau.
 - (Deltaplan) Ruimtelijke Adaptatie: in 2020 is klimaatbestendig en waterrobuust inrichten onderdeel van het beleid en handelen van rijk, provincies, gemeenten. De gezamenlijke ambitie is dat Nederland in 2050 zo goed als mogelijk klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.
- Internationale Waterambitie (Rijk, 2016): het vergroten van de waterveiligheid en waterzekerheid van stedelijke delta's en het Nederlandse aandeel daarin.
- City Deal Klimaatadaptatie (2016): het rijk, een aantal waterschappen en gemeenten hebben met samenwerkingspartners de ambitie uitgesproken om op nationaal en internationaal niveau te excelleren in hun aanpak voor het klimaatbestendig realiseren en beheren van de stedelijke omgeving met de grootste maatschappelijke meerwaarde voor de samenleving.
- Lange termijn perspectief IJssel-Vechtdelta (2013): het samenwerkingsverband IJssel-Vechtdelta (provincie Overijssel, Waterschap Drents-Overijsselse Delta, Veiligheidsregio IJsselland, gemeente Kampen, Zwartewaterland en Zwolle) hebben in samenwerking met partners 8 leidende principes voor de ontwikkeling van de IJssel-Vechtdelta gedefinieerd, waaronder: "waterveiligheid en klimaatbestendigheid als basis" en "Innovatie als motor en uithangbord".
- Klimaat Actieve Stad IJssel-Vechtdelta (2014): ca. 30 partijen hebben de gezamenlijke ambitie uitgesproken om de klimaatbestendigheid van de IJssel-Vechtdelta te vergroten, zodanig dat deze bijdraagt aan een duurzame ruimtelijke, sociale en economische ontwikkeling van de regio.